

INFORMACE
O ZÁVAŽNÝCH ZJIŠTĚNÍCH
Z VYKONANÝCH
FINANČNÍCH KONTROL

ZA ROK 2020

OBSAH

ZÁVAZNOST A ÚČINNOST	3
1. ÚVOD	4
2. PRÁVNÍ RÁMEC	4
3. ZÁKLADNÍ DEFINICE	5
4. PROCES PODÁVÁNÍ INFORMACE O ZÁVAŽNÝCH ZJIŠTĚNÍCH	5
5. POSOUZENÍ OBSAHU OZNÁMENÍ	6
6. INFORMACE O ZÁVAŽNÝCH ZJIŠTĚNÍCH	6
6.1. ZÁVAŽNÁ ZJIŠTĚNÍ podle § 22 odst. 5 písm. a)	9
6.2. ZÁVAŽNÁ ZJIŠTĚNÍ podle § 22 odst. 5 písm. b)	12
7. ZÁVĚR	16
7.1 Shrnutí statistických údajů	16
7.2 Zhodnocení nového způsobu informování pomocí MZZ	17
SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK	19

ZÁVAZNOST A ÚČINNOST

Materiál je informativního charakteru.

Informace o závažných zjištěních z vykonaných finančních kontrol za rok 2020 je vypracována za období od 1. ledna do 31. prosince 2020.

Shrnutí o závažných zjištěních z vykonaných finančních kontrol za rok 2020 bylo předáno dne 12. března 2021 odboru 47 – Centrální harmonizační jednotka jako vstup do Zprávy o výsledcích finančních kontrol ve veřejné správě za rok 2020. Ta bývá předkládána každoročně vládě České republiky (dále jen „ČR“) jako podklad k závěrečnému účtu státu o jeho rozpočtovém hospodaření.

Informace o závažných zjištěních z vykonaných finančních kontrol za rok 2020 je uložena v odboru 69 – Analýza a hlášení nesrovnalostí, v oddělení 6902 – Analýza nesrovnalostí, na sdíleném disku S: a zveřejněna na webu Ministerstva financí.

1. ÚVOD

Do působnosti odboru 69 – Analýza a hlášení nesrovnalostí, oddělení 6902 – Analýza nesrovnalostí mj. patří „agenda závažných zjištěních z vykonaných finančních kontrol“, o nichž kontrolní orgány veřejné správy mají zákonnou povinnost informovat Ministerstvo financí (dále jen „ministerstvo“) v průběhu příslušného kalendářního roku.

Agenda spočívá ve zpracování analýzy, vyhodnocení a souhrnné informace o oznámených závažných zjištěních za konkrétní rok. Ministerstvo tak získává informace o nejčastějších příčinách porušování povinností a druhu porušování právních předpisů, které mu mohou sloužit ke zkoumání a vyhodnocování odchylek od požadovaného stavu a k odhalování příčin vzniku nových rizik. Tyto cenné informace se promítají do rozhodovacích procesů nejen ministerstva, ale i ostatních orgánů veřejné správy, do plánování finančních kontrol se zaměřením na identifikované rizikové oblasti a subjekty či průběžné monitorování stavu právních předpisů, zda relevantně pokrývají oblasti, které jsou nejčastěji porušovány včetně identifikace nově vznikajících nesrovnalostí či deliktů.

Souhrnnou informaci za uplynulý rok obsahující shrnutí statistických údajů o závažných zjištěních včetně zhodnocení nového způsobu informování ministerstva ze strany kontrolních orgánů zpracoval odbor 69 do materiálu „Informace o závažných zjištěních z vykonaných finančních kontrol za rok 2020“, která se zveřejňuje na internetové stránce ministerstva¹ na odkazu: <https://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/kontrola-verejnych-financi/financni-kontrola/zpravy-o-vysledcich-financnich-kontrol>.

2. PRÁVNÍ RÁMEC

Povinnost oznamovat závažná zjištění vyplývá z § 22 odst. 5 zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o finanční kontrole“ nebo „ZFK“):

„ O závažných zjištěních z vykonaných finančních kontrol informují kontrolní orgány Ministerstvo financí nejpozději do 1 měsíce od ukončení finanční kontroly. Za závažné zjištění se považuje

- a) zjištění, na jehož základě kontrolní orgán oznámil podle zvláštního právního předpisu státnímu zástupci nebo policejním orgánům skutečnosti nasvědčující tomu, že byl spáchán trestný čin,*
- b) zjištění neoprávněného použití, zadržení, ztráty nebo poškození veřejných prostředků v hodnotě přesahující 300 000 Kč.“*

Při posouzení skutečnosti nasvědčující tomu, že byl spáchán trestný čin, vychází kontrolní orgán z ustanovení § 13 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

Definici závažných zjištění přesahující hodnotu 300 000 Kč, jež se vztahují k veřejným prostředkům, které jsou peněžními prostředky státního rozpočtu, jinými peněžními prostředky státu, prostředky poskytnutými ze státního rozpočtu, státních finančních aktiv, státního fondu nebo Národního fondu, lze najít v zákonu č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), ve znění pozdějších zákonů. Definici závažných zjištění vážících se k veřejným prostředkům poskytnutým jako dotace nebo návratná finanční výpomoc z rozpočtu územního samosprávného celku, městské části hlavního města Prahy, regionální rady regionů soudržnosti nebo dobrovolného svazku obcí, lze dovodit ze zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů.

¹ Od roku 2017.

Dalším důležitým právním předpisem dotýkajícím se oblasti oznamování závažných zjištění je vyhláška č. 416/2004 Sb., kterou se provádí zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole), ve znění zákona č. 309/2002 Sb., zákona č. 320/2002 Sb. a zákona č. 123/2003 Sb., ve znění vyhlášky č. 274/2018 Sb. a vyhlášky č. 24/2020 Sb. (dále jen „vyhláška“).

3. ZÁKLADNÍ DEFINICE

Vymezení pojmů stanovuje ZFK - ustanovení § 2. Pro potřeby hlášení závažných zjištění jsou primární tyto definice:

Kontrolní orgán – orgán veřejné správy, který je podle ZFK nebo zvláštního právního předpisu oprávněn finanční kontrolu u kontrolované osoby vykonávat.

Kontrolovaná osoba - orgán veřejné správy (kterým je organizační složka státu, která je účetní jednotkou podle zvláštního právního předpisu, státní příspěvková organizace, státní fond, územní samosprávný celek, městská část hlavního města Prahy, dobrovolný svazek obcí, příspěvková organizace územního samosprávného celku nebo městské části hlavního města Prahy nebo dobrovolného svazku obcí, státní organizace Správa železniční dopravní cesty a jiná právnická osoba zřízená k plnění úkolů veřejné správy zvláštním právním předpisem nebo právnická osoba zřízená na základě zvláštního právního předpisu, která hospodaří s veřejnými prostředky), a právnická nebo fyzická osoba, která je žadatelem o veřejnou finanční podporu nebo jejím příjemcem; kontrolovanou osobou je i zahraniční právnická nebo fyzická osoba, pokud na území ČR podniká a je žadatelem o veřejnou finanční podporu nebo jejím příjemcem; kontrolovanou osobou jsou i další právnické a fyzické osoby, které jsou na smluvním základě zapojeny do systému řízení nebo využívání prostředků Evropské unie podle přímo použitelných předpisů Evropských společenství.

Finanční kontrola je definována v ZFK – ustanovení § 3.

Finanční kontrola – je součástí systému finančního řízení zabezpečujícího hospodaření s veřejnými prostředky. Jedná se o veřejnosprávní kontrolu, tj. kontrolu skutečností rozhodných pro hospodaření s veřejnými prostředky zejména při vynakládání veřejných výdajů včetně veřejné finanční podpory u kontrolovaných osob, a to před jejich poskytnutím, v průběhu jejich použití a následně po jejich použití, včetně auditu podle přímo použitelných předpisů Evropských společenství, dále kontrolu zahraničních prostředků vykonávanou mezinárodními organizacemi podle vyhlášených mezinárodních smluv, kterými je Česká republika vázána; řídící kontrolu, tj. kontrolu zajišťovanou odpovědnými vedoucími zaměstnanci jako součást vnitřního řízení orgánu veřejné správy při přípravě operací před jejich schválením, při průběžném sledování uskutečňovaných operací až do jejich konečného vypořádání a vyúčtování a následném prověření vybraných operací v rámci hodnocení dosažených výsledků a správnosti hospodaření a v neposlední řadě o interní audit, tj. organizačně oddělené a funkčně nezávislé přezkoumávání a vyhodnocování přiměřenosti a účinnosti řídicí kontroly, včetně prověřování správnosti vybraných operací.

4. PROCES PODÁVÁNÍ INFORMACE O ZÁVAŽNÝCH ZJIŠTĚNÍCH

Informační povinnost kontrolních orgánů se vztahuje na zjištění z vykonaných veřejnosprávních kontrol, řídicích kontrol a interních auditů.

V návaznosti na novelu vyhlášky s účinností od 1. ledna 2019 byla v souvislosti s oznamováním závažných zjištění přijata **výjimka z hlášení**, upravená v ustanovení § 33 odst. 6, která stanovuje, že informace zadávané do monitorovacího systému podle zákona upravujícího podporu regionálního rozvoje²³, se v informaci o závažných zjištěních nevykazují.

Současně byla zavedena povinnost zasílat informaci o závažných zjištěních dle ustanovení § 22 odst. 5 v elektronické podobě prostřednictvím informačního systému ministerstva. V důsledku této změny došlo k významnému zjednodušení vykazovacích povinností v oblasti finanční kontroly. Předávání informací podle § 22 odst. 5 ZFK probíhá od 1. ledna 2020 výhradně **v elektronické podobě prostřednictvím Modulu závažných zjištění** (dále jen „MZZ“)⁴. Pilotní provoz tohoto modulu byl spuštěn již v roce 2019.

Za účelem možného vyhodnocení rizikových oblastí a koordinace plánovaných veřejnosprávních kontrol/auditů byl v souvislosti s plným spuštěním MZZ umožněn náhled do seznamu závažných zjištění kontrolním/auditním útvarům ministerstva.

Ministerstvo vypracovalo pro kontrolní orgány v roce 2019 uživatelskou příručku, která je provází krok za krokem při oznámení závažného zjištění do MZZ. Na jaře 2020 byla vydána její druhá verze upravená v návaznosti na požadavky kontrolních orgánů, které se zapojily do pilotního provozu v roce 2019. Příručka je uveřejněna na internetových stránkách ministerstva (<https://fkvs.mfcr.cz/mkp/app> (www.mfcr.cz → Informační systémy → FKVS → Závažná zjištění)).

V případě, že kontrolní orgán při výkonu finanční kontroly neidentifikuje **žádné závažné zjištění**, ministerstvu žádnou informaci **nezasílá**.

5. POSOUZENÍ OBSAHU OZNÁMENÍ

Oddělení 6902 vede závažná zjištění podle jejich typu. Zvláště eviduje zjištění podle ustanovení § 22 odst. 5 písm. a) ZFK, nasvědčující tomu, že byl spáchán trestný čin a zvláště zjištění podle ustanovení § 22 odst. 5 písm. b) ZFK, týkající se neoprávněného použití, zadržení, ztráty nebo poškození veřejných prostředků v hodnotě přesahující hodnotu 300 000 Kč.

Obsah každého přijatého oznámení o závažném zjištění se posuzuje z hlediska zdroje poskytnutých finančních prostředků, a to zda se jednalo o veřejné finanční prostředky poskytnuté ze státních zdrojů, či poskytnuté z rozpočtu územních samosprávních celků či jiných územních celků, nebo zda šlo o prostředky kombinované, tj. poskytnuté také ze zahraničních zdrojů.

6. INFORMACE O ZÁVAŽNÝCH ZJIŠTĚNÍCH

Povinnost informovat ministerstvo o závažných zjištěních z vykonaných finančních kontrol byla v roce 2020 plněna následovně:

- státní správa oznámila celkem 220 závažných zjištění,
- územní samospráva oznámila 24 zjištění.

² § 18 odst. 5 zákona č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje, ve znění pozdějších předpisů.

³ Zde jsou myšlena zjištění (nesrovnalosti) hlášená do informačního systému Ministerstva pro místní rozvoj (MS2014+, popř. MSC2007).

⁴ MZZ je součástí existujícího informačního systému „Finanční kontrola ve veřejné správě“ (IS FKVS).

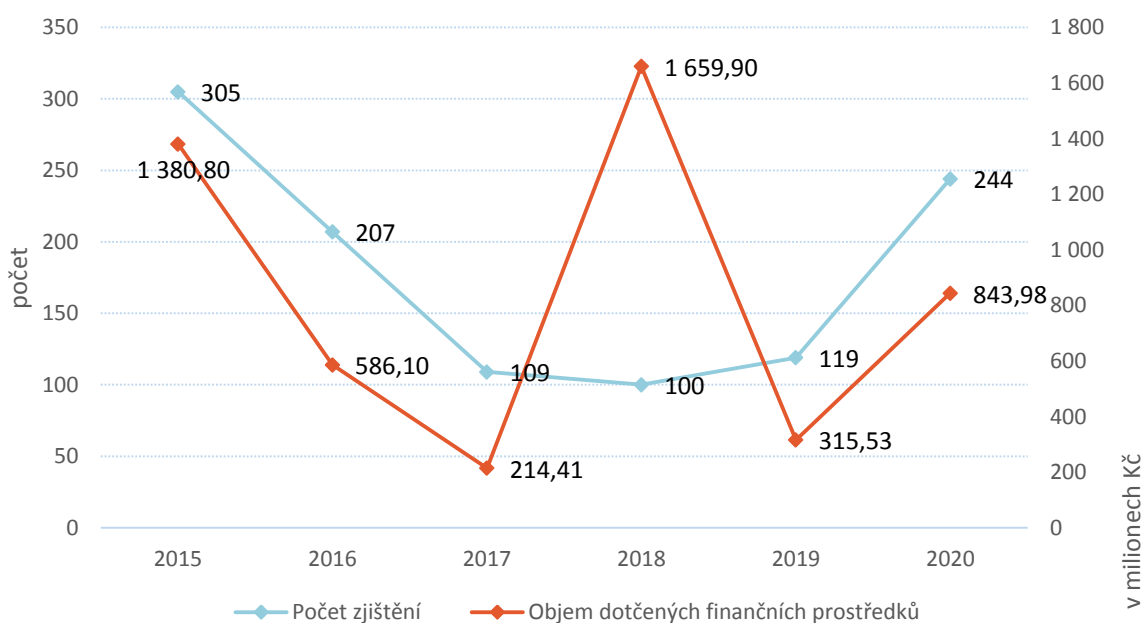
Celkem bylo v průběhu roku 2020 přijato **244 oznámení o závažných zjištěních** z vykonaných finančních kontrol, což představovalo celkový objem dotčených finančních prostředků ve výši **843 975 892,97 Kč**.

Typ závažného zjištění	Počet zjištění	Výše dotčených finančních prostředků (v Kč)
§ 22 odst. 5 písm. a) – podezření na trestný čin	34	95 319 215,42
§ 22 odst. 5 písm. b) – v hodnotě nad 300 tis. Kč	210	748 656 677,55
Celkem	244	843 975 892,97

Tabulka č. 1: Závažná zjištění podle typu za rok 2020

Je třeba uvést, že u 6 závažných zjištění oznámených podle ustanovení § 22 odst. 5 písm. a) a u 8 závažných zjištění oznámených podle ustanovení § 22 odst. 5 písm. b) nebyl do výše dotčených finančních prostředků promítnut finanční dopad. Důvodem je skutečnost, že 3, resp. 2 kontrolní orgány přesný údaj ani jeho odhad ministerstvu neposkytly. Celkový objem dotčených finančních prostředků za uplynulý rok může být tedy v tomto ukazateli podhodnocen a zkreslen. Je ovšem možné, že v případech podezření na trestný čin nedošlo zatím k finanční škodě a nekalé jednání bylo odhaleno včas.

V meziročním srovnání došlo oproti roku 2019 k nárůstu počtu všech oznámených závažných zjištění o 105 %, přičemž související částka dotčená rovněž vzrostla. K nárůstu počtu vykázaných oznámení a souvisejících finančních prostředků v roce 2020 došlo zejména zahrnutím dat z MSC2007/MS 2014+. To ovšem poukazuje na skutečnost, že kontrolní orgány v minulosti (do doby přijetí výše zmíněné výjimky) neinformovaly ministerstvo, neboť zastávaly názor, že jde o duplicitní hlášení.

Graf č. 1: Celkový počet závažných zjištění v porovnání se souvisejícím objemem dotčených finančních prostředků v rozmezí let 2015 - 2020

Pokud jde o způsob učinění oznámení, má být již od roku 2020 plně využíván elektronický způsob předávání informací, a to prostřednictvím MZZ. Nicméně ještě v průběhu daného roku bylo několik sdělení o závažných zjištěních předáno kontrolními orgány prostřednictvím datové schránky. V návaznosti na to byly tyto kontrolní orgány ministerstvem osločovány a informovány o novém způsobu spolupráce.

Rovněž v souvislosti s výjimkou nevykazovat závažná zjištění zadávaná do monitorovacího systému podle zákona upravujícího podporu regionálního rozvoje bylo nutné pro sestavení výsledné sestavy dat o závažných zjištěních za rok 2020 čerpat z více zdrojů, konkrétně z:

1. **MZZ** – informace zadávány kontrolními orgány elektronicky přímo do MZZ, do formuláře pro oznámení závažného zjištění – celkem 87 oznámení,
2. **MSC2007, MS 2014+**⁵ - z těchto systémů si musí ministerstvo vyfiltrovat odpovídající údaje, které naplňují podmínky pro oznámení závažných zjištění podle ustanovení § 22 odst. 5 – celkem 143 hlášení,
3. informací zaslaných ministerstvu prostřednictvím **datových schránek** kontrolních orgánů – v takových případech musí ministerstvo obdržené informace zpracovat do jednotné tabulky – celkem 14 oznámení.

Zdroj informování o závažném zjištění	Počet zjištění		Výše dotčených finančních prostředků (v Kč)	
	Písm. a)	Písm. b)	Písm. a)	Písm. b)
MZZ	22	65	39 786 876,64	418 103 131,36
MSC2007, MS 2014+	6	137	51 425 286,42	327 694 066,19
Datová schránka	6	8	4 107 052,36	2 859 480,00
Celkem dle typu	34	210	95 319 215,42	748 656 677,55
Celkem	244		843 975 892,97	

Tabulka č. 2: Závažná zjištění podle zdroje informace v roce 2020

Závažná zjištění za uplynulý rok byla vyhodnocena rovněž podle typu vykonané kontroly, na jejichž podkladě kontrolní orgány zjištění identifikovaly. Je patrné, že převážná většina všech závažných zjištění, a to v počtu 236 v objemu 814 988 041,61 Kč dotčených finančních prostředků, se vztahovala k veřejnosprávní kontrole. Z toho převažovala zjištění definovaná podle ustanovení § 22 odst. 5 písm. b).

V rámci prověřování vnitřního kontrolního systému, týkajícího se účinnosti a přiměřenosti nastavené řídicí kontroly a interního auditu, zjistily kontrolní orgány v roce 2020 pouze 8 závažných zjištění v objemu 28 987 851,36 Kč dotčených finančních prostředků, z čehož převažovala rovněž zjištění podle § 22 odst. 5 písm. b)

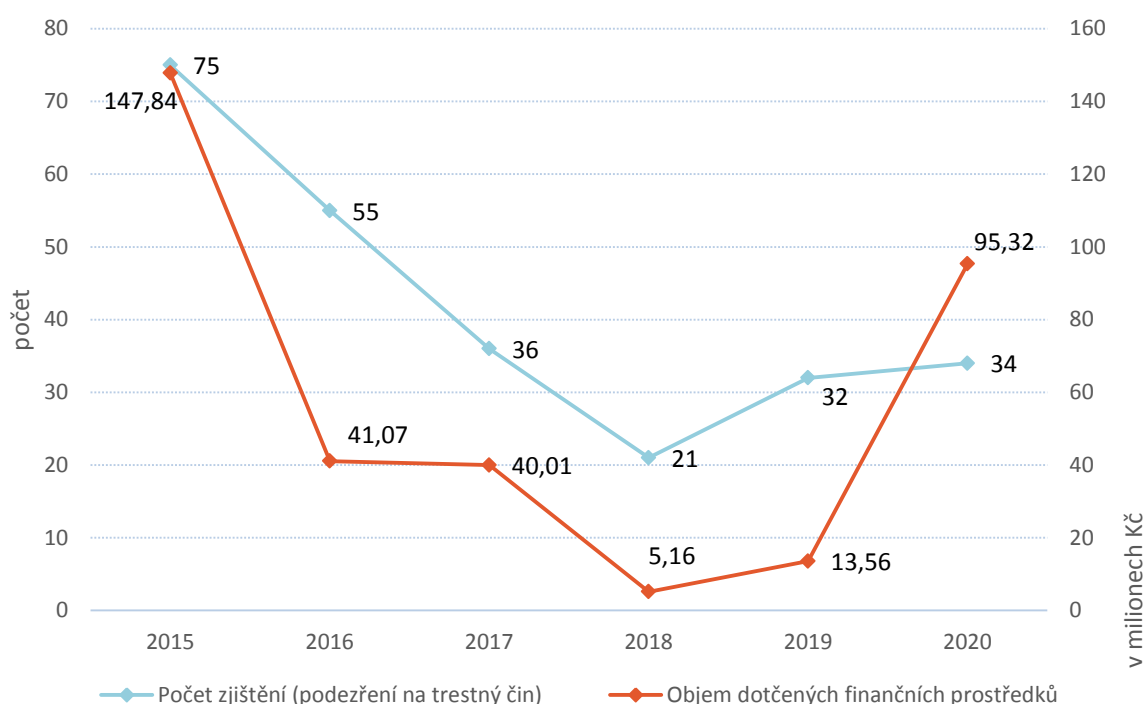
⁵ Monitorovací systémy Ministerstva pro místní rozvoj pro implementaci evropských strukturálních/ a investičních fondů pro programová období 2007 – 2013 a 2014–2020.

Typ kontroly	Typ závažného zjištění	Počet zjištění	Výše dotčených finančních prostředků (Kč)
Veřejnosprávní kontrola	§ 22 odst. 5 písm. a) – podezření na trestný čin	28	67 360 686,42
	§ 22 odst. 5 písm. b) – v hodnotě nad 300 tis. Kč	208	747 627 355,19
Vnitřní kontrolní systém	§ 22 odst. 5 písm. a) – podezření na trestný čin	6	27 958 529,36
	§ 22 odst. 5 písm. b) – v hodnotě nad 300 tis. Kč	2	1 029 322,00
Celkem		244	843 975 892,97

Tabulka č. 3: Přehled závažných zjištění podle typu vykonané finanční kontroly za rok 2020

6.1. ZÁVAŽNÁ ZJIŠTĚNÍ podle § 22 odst. 5 písm. a)

Na základě závěrů z vykonaných finančních kontrol učinily kontrolní orgány v roce 2020 orgánům činným v trestním řízení 34 oznámení nasvědčujících tomu, že mohl být spáchán trestný čin. Objem souvisejících dotčených finančních prostředků dosáhl výše 95 319 215,42 Kč.

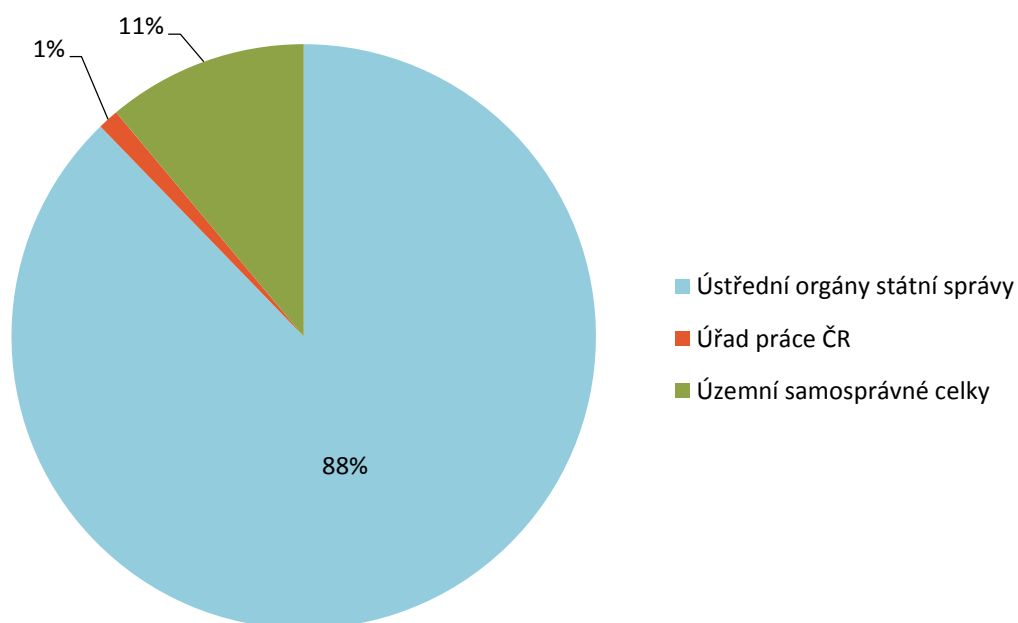

Graf č. 2: Počet závažných zjištění s podezřením na trestný čin v porovnání se souvisejícím objemem dotčených finančních prostředků v letech 2015 – 2020

17 oznámení tohoto typu závažných zjištění v objemu 83 648 003 Kč částky dotčené pochází z hlášení ústředních orgánů státní správy, zejména ministerstev, která jsou jak kontrolními orgány, tak poskytovateli finančních prostředků.

Územní samosprávné celky oznámily 11 závažných zjištění směřujících k podezření na trestný čin ve výši 10 575 045 Kč dotčených finančních prostředků. Kontrolovanými subjekty vedle měst a obcí byly jimi zřízené příspěvkové organizace včetně škol a školek. Podezření na trestný čin se projevilo zejména v oblasti účetnictví územních samosprávných celků.

Úřad práce ČR nahlásil ministerstvu 6 případů podvodného jednání ve výši 1 096 167 Kč. Oznámení orgánům činným v trestním řízení se vztahovalo k fyzickým osobám, v jednom případě zaměstnanci krajské pobočky ve věci zpronevěry. Další podezření obsahovala oznámení ve věci povinnosti vrátit poměrnou část příspěvku poskytnutou na zvláštní pomůcku (na koupi vozidla).

Graf č. 3: Podíl kontrolních orgánů na objemu dotčených finančních prostředků u závažných zjištění, nasvědčujících tomu, že byl spáchán trestný čin za rok 2020

Podezření na trestný čin podle typologie trestných činů, o kterých informovaly kontrolní orgány v roce 2020, se vázala na příslušná ustanovení trestního zákoníku. Nejčastěji porušovaná ustanovení trestního zákoníku, vyplývající z popisu závažných zjištění za uplynulý rok, byla následující:

Závažná zjištění týkající se podezření na trestný čin (Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník)	Počet	Kontrolní orgán
§ 209 - podvod	15	Úřad práce ČR, územní samosprávné celky, Státní fond kinematografie, Ministerstvo financí
§ 212 - dotační podvod	7	Ministerstvo práce a sociálních věcí, Ministerstvo životního prostředí, Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, Ministerstvo pro místní rozvoj, Státní fond dopravní infrastruktury
§ 206 - zpronevěra	5	Úřad práce ČR, územní samosprávné celky
§ 220 - porušení povinnosti při správě cizího majetku nebo § 221 - porušení povinnosti při správě cizího majetku z nedbalosti	2	Ministerstvo vnitra, Ministerstvo financí, územní samosprávné celky
§ 256 - zjednání výhody při zadání veřejné zakázky, při veřejné soutěži a veřejné dražbě	2	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
§ 260 - poškození finančních zájmů Evropské unie	2	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, Ministerstvo pro místní rozvoj
§ 257 - pletichy při zadání veřejné zakázky a při veřejné soutěži	1	Ministerstvo financí
Celkem	34	

Tabulka č. 4: Závažná zjištění s podezřením na porušení ustanovení trestního zákoníku za rok 2020

Jednotlivá porušení se vyskytovala i v kombinaci několika právních předpisů, např. porušení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů a současně trestního zákoníku.

Pokud jde o závažná zjištění podle ustanovení § 22 odst. 5 písm. a) v resortu ministerstva v uplynulém roce, učinil kontrolní útvar ministerstva oznámení orgánům činným v trestním řízení ke 2 závažným zjištěním. Ani auditní útvar ani resortní organizace ministerstva neoznámily prostřednictvím MZZ ani jiným způsobem ve sledovaném období žádná závažná zjištění, která by nasvědčovala tomu, že mohl být spáchán trestný čin.

Použité praktiky u závažných zjištění zakládajících podezření ze spáchání trestného činu byly v roce 2020 následující:

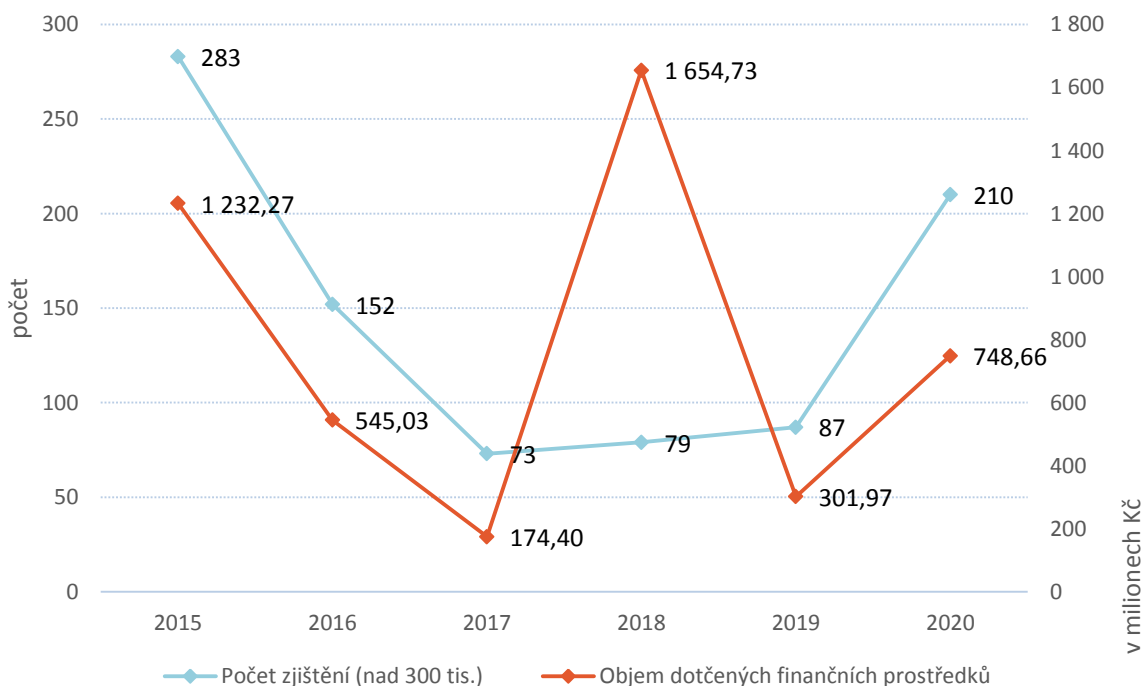
- Dotační podvod (podezření na cílenou manipulaci s dokumenty určenými k prokázání způsobilosti výdajů hrazených z prostředků dotace, doložená potvrzení o absolvování konkrétního vzdělávacího programu nebyla absolvována).
- Podvod (doložení falešné fotodokumentace, neoprávněné vyplácení mzdových prostředků ze strany statutárního zástupce).

- Zpronevěra (zjištěn schodek pokladny, manko dlouhodobého hmotného majetku a nevyúčtované zálohy, účetní neoprávněně zasílala prostředky z účtů města na své osobní účty).
- Poškození finančních zájmů Evropské unie (často v kombinaci s ostatními typy trestných činů; souvisí s čerpáním prostředků z fondů EU).
- Zjednání výhody při zadání veřejné zakázky, při veřejné soutěži a veřejné dražbě (zjednání výhody vybranému dodavateli, který disponoval osvědčeními objednatele o realizovaných dodávkách na úkor jiného dodavatele, jenž tato osvědčení neměl, ačkoliv zadavatel neměl vůbec taková osvědčení v zadávacích podmínkách požadovat; vymezení předmětu zakázky diskriminačním způsobem použitím odkazu na konkrétní typ a značku výrobků konkrétního výrobce; umožnění podstatné změny závazku ze smlouvy v průběhu plnění veřejné zakázky).
- Porušení povinnosti při správě cizího majetku (nezajištění přihlášení pohledávky do insolvenčního řízení dlužníka a vymáhání dalších pohledávek ze strany vedoucích zaměstnanců; nevymáhání smluvní pokuty za pozdní dodání vozidel).

6.2. ZÁVAŽNÁ ZJIŠTĚNÍ podle § 22 odst. 5 písm. b)

Kontrolní orgány v roce 2020 ministerstvu oznámily 210 závažných zjištění neoprávněného použití, zadržení, ztráty nebo poškození veřejných prostředků v hodnotě přesahující 300 000 Kč v objemu finančních prostředků ve výši 748 656 677,55 Kč.

Celkový objem finančních prostředků závažných zjištění podle § 22 odst. 5 písm. b) ZFK byl oproti roku 2019 vykázán o téměř 447 milionů vyšší, což bylo způsobeno zejména zahrnutím dat ze systémů monitorujících čerpání dotací z fondů EU.

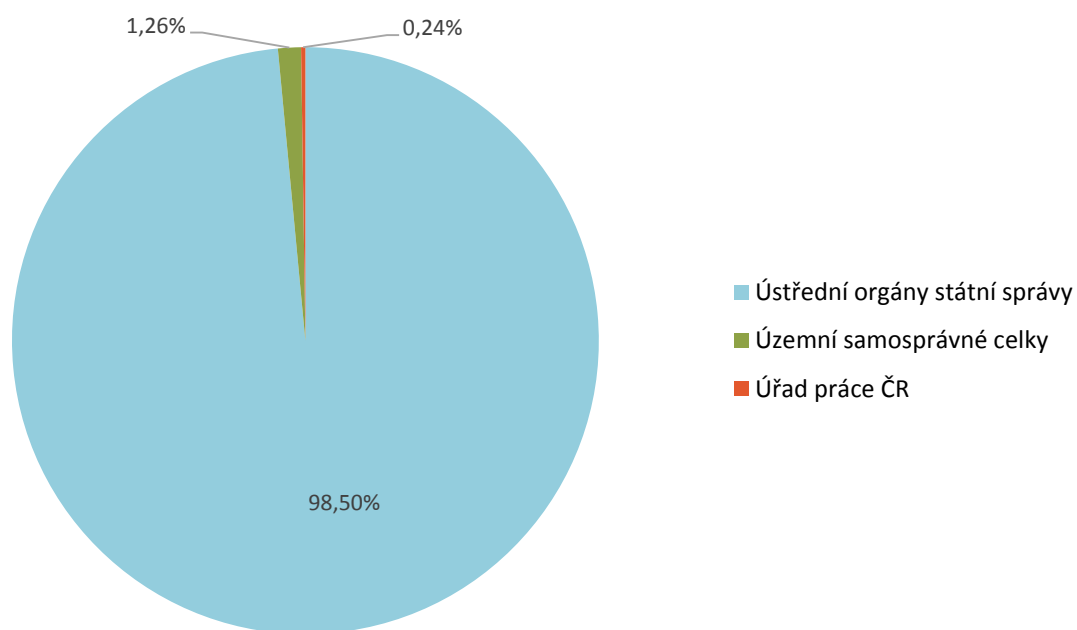
Graf č. 4: Počet závažných zjištění v hodnotě nad 300 tisíc Kč v porovnání se souvisejícím objemem dotčených finančních prostředků v letech 2015 – 2020

Ústřední orgány státní správy, zejména ministerstva v pozici kontrolních orgánů i poskytovatelů finančních prostředků oznámily v roce 2020 celkem 193 závažných zjištění v objemu 737 428 440,42 Kč. Obsah oznámení se týkal obecně zejména porušení rozpočtové kázně podle zákona o rozpočtových pravidlech ze strany kontrolovaných subjektů, kterým byla poskytnuta veřejná finanční podpora ze státního rozpočtu.

Územní samosprávné celky uvedly na základě veřejnosprávních kontrol 13 zjištění ve výši 9 464 924,13 Kč. Jednalo se o podezření na porušení rozpočtové kázně podle zákona o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů. Kontrolovanými subjekty byly města, obce a jimi zřízené příspěvkové organizace včetně škol a školek a domovů pro seniory. Dále se zjištění vázala ke kontrole spolků, obecně prospěšných společností, center sociálních služeb a společností s ručením omezeným.

Úřad práce ČR nahlásil v roce 2020 celkem 4 závažná zjištění ve výši 1 763 313,00 Kč. Porušení se týkala čerpání veřejné finanční podpory z programu ochrany zaměstnanosti Antivirus, který byl vládou schválen dne 31. 3. 2020 za účelem zmírnění dopadu epidemie koronaviru s cílem pomoci zaměstnavatelům lépe zvládnout složitou situaci, aby nemuseli sáhnout k propouštění.

Pokud jde o závažná zjištění tohoto typu, detekovaná kontrolními orgány z resortu ministerstva, lze konstatovat, že resortní organizace neoznámily ministerstvu v roce 2020 žádná zjištění, auditní útvar ministerstva zabývající se audity evropských prostředků informoval o 33 závažných zjištěních podle ustanovení § 22 odst. 5 písm. b), což je srovnatelný počet (29) s rokem 2019 a kontrolní útvar zaměřený na kontrolu veřejných prostředků podal oznámení o 2 závažných zjištěních, oproti 3 nahlášeným v roce 2019.

Graf č. 5: Podíl kontrolních orgánů na celkovém objemu dotčených finančních prostředků týkajících se závažných zjištění v hodnotě přesahující 300 000 Kč za rok 2020

Kontrolní orgán	Počet závažných zjištění – písm. b)	Výše dotčených finančních prostředků (Kč)	Pásmo (Kč)
Ministerstvo vnitra	2	296 377 376,00	>300mil.
Ministerstvo průmyslu a obchodu	16	132 019 027,86	
Ministerstvo financí	35	106 763 669,00	
Ministerstvo pro místní rozvoj	18	47 974 652,47	10-50mil.
Státní intervenční fond	36	39 145 736,37	
Ministerstvo práce a sociálních věcí	38	34 861 918,37	
Ministerstvo životního prostředí	14	34 323 280,80	
Ministerstvo zemědělství	8	27 007 375,82	
Územní samosprávné celky	13	9 464 924,13	0-10mil.
Ministerstvo zdravotnictví	4	6 690 686,88	
Ministerstvo dopravy	3	5 811 899,00	
Technologická agentura ČR	5	3 375 929,07	
Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy	4	2 047 566,78	
Úřad práce ČR	4	1 763 313,00	
Ministerstvo obrany	1	681 229,00	
Národní památkový úřad	1	348 093,00	
Státní fond dopravní infrastruktury	6	-	
Státní fond podpory investic	2	-	
Celkem	210	748 656 677,55	

Tabulka č. 5: Kontrolní orgány, které oznámily závažná zjištění neoprávněného použití, zadržení, ztráty nebo poškození veřejných prostředků v hodnotě přesahující 300 000 Kč za rok 2020

Svémi kontrolními či auditními aktivitami odhalily Ministerstvo vnitra, Ministerstvo průmyslu a obchodu a Ministerstvo financí celkem 53 závažných zjištění, u kterých se výše dotčených prostředků pohybovala v rozmezí od 100 do 300 milionů Kč. Objem těchto prostředků představoval téměř 72 % z celkové částky dotčené.

24,5 % celkového objemu finančních prostředků připadalo na 114 závažných zjištění vyčíslených dle kontrolních orgánů v rozmezí od 25 do 50 milionů Kč. Tato zjištění identifikovaly Ministerstvo pro místní rozvoj, Státní intervenční fond, Ministerstvo práce a sociálních věcí, Ministerstvo životního prostředí a Ministerstvo zemědělství.

Územní samosprávné celky a další subjekty odhalily dle své působnosti celkem 43 závažných zjištění, které se podílí na celkovém objemu dotčených prostředků 4 %.

Jak bylo již řečeno výše, dva subjekty (Státní fond dopravní infrastruktury a Státní fond podpory investic) svá závažná zjištění nevyčísly. Z tohoto důvodu nejsou promítnuta do výše dotčených finančních prostředků.

Porušený právní předpis	Počet	Operační program/Řídící orgán/Kontrolní orgán
Rozhodnutí o poskytnutí dotace	118	Operační program Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost /MPO, Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání/MŠMT, Operační program Zaměstnanost/MPSV, Operační program Životní prostředí/MŽP, Integrovaný regionální operační program/MMR, Operační program Technická pomoc/MMR, Operační program Rybářství/MZe, Ministerstvo financí
Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech	23	Operační program Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost, Ministerstvo vnitra, Ministerstvo zdravotnictví, Ministerstvo zahraničí, Ministerstvo práce a sociálních věcí, Technologická agentura ČR
Zákon č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách nebo Zákon č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek	19	Ministerstvo financí, Ministerstvo vnitra, Ministerstvo práce a sociálních věcí, Státní fond dopravní infrastruktury, Operační program Životní prostředí/MŽP, Operační program Doprava/MD
Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů	13	Územní samosprávné celky
Smlouva o poskytnutí dotace	10	Ministerstvo financí, Státní fond dopravní infrastruktury
Dohoda o poskytnutí příspěvku z cíleného programu Antivirus	5	Úřad práce ČR
Dohoda o poskytnutí příspěvku na zvláštní pomůcku	4	Úřad práce ČR
Zákon č. 340/2015 Sb., o zvláštních podmínkách účinnosti některých smluv, uveřejňování těchto smluv a o registru smluv	3	Ministerstvo zdravotnictví
Rámcová smlouva	3	Státní fond dopravní infrastruktury, Operační program Doprava/MD
Nařízení vlády č.146/2003 Sb.	2	Státní fond dopravní infrastruktury
Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1303/2013	2	Ministerstvo financí
Nařízení vlády č. 172/2016 Sb., Pravidla pro výběr dodavatelů	3	Ministerstvo financí
Smlouva o financování	2	Operační program Praha - pól růstu ČR/Magistrát hlavního města Prahy
Pravidla pro žadatele a příjemce	2	Ministerstvo financí
Zákon č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže	1	Integrovaný regionální operační program/MMR
Celkem	210	

Tabulka č. 6: Porušený právní předpis u závažných zjištění neoprávněného použití, zadržetí, ztráty nebo poškození veřejných prostředků v hodnotě přesahující 300 000 Kč za rok 2020 -

V roce 2020 byly praktiky u závažných zjištění neoprávněného použití, zadržetí, ztráty nebo poškození veřejných prostředků v hodnotě přesahující 300 000 Kč následující:

- Porušení podmínek uvedených v Rozhodnutí o poskytnutí dotace (nezajištění publicity u projektů spolufinancovaných z prostředků EU; použití peněžních prostředků kontrolovanou osobou v rozporu s jejich účelem; nesplnění indikátoru projektu; nesplnění podmínky udržitelnosti).
- Porušení rozpočtových pravidel (postup v rozporu se služebním předpisem; nedodržení principu hospodárnosti, efektivnosti a účelnosti; nedodržení podmínek uznatelnosti a nedoložení požadovaných podkladů u osobních nákladů; nedoložení faktur a výpisů z bankovních účtů u subdodávek/služeb; neprokázání nákladů; chybné přihlášení ke statutu malého podniku; nesprávné, neúplné, nepravdivé doklady - pracovní výkazy, čestná prohlášení, seznamy účastníků).
- Porušení zadávání veřejných zakázek (porušení zásady transparentnosti a zákazu diskriminace; neprokázání splněných technických kvalifikačních předpokladů; nevyloučení uchazeče, který nevyhověl zadávací dokumentaci ze strany zadavatele a umožnění mu tak realizovat dílo).
- Porušení rozpočtových pravidel územních rozpočtů (neinformování poskytovatele o všech změnách souvisejících s čerpáním poskytnuté dotace (např. úmrtí příjemce dotace a podpis následných dokumentů jinou osobou)).
- Porušení zákona o účetnictví (nezajištění vedení odděleného účetnictví u projektů spolufinancovaných z prostředků EU).
- Porušení zákona o zvláštních podmínkách účinnosti některých smluv, uveřejňování těchto smluv a o registru smluv (nedodržení včasného zveřejnění povinných dokumentů v registru smluv).
- Nedodržení podmínek programu Antivirus (nedodržení časové posloupnosti pohybu veřejných prostředků ze strany zaměstnavatele; úhrada pojistného za zaměstnance až po připsání příspěvku na účet zaměstnavatele).

7. ZÁVĚR

Rok 2020 byl prvním rokem, kdy kontrolní orgány veřejné správy plnily zákonnou povinnost informovat ministerstvo o závažných zjištěních z vykonaných finančních kontrol jednotným způsobem – elektronicky prostřednictvím MZZ. Účelem bylo odstranit dosavadní různou vypovídací schopnost nahlášených údajů, zvýšit jejich kvalitu, aby výstupy z provedené analýzy takových dat byly co nejobjektivnější a nejpřesnější. Již na podkladě vyhodnocení roku 2020 se jeví tento způsob informování jako přínosný a vynaložené finanční prostředky za jeho vývoj jako účelné a efektivní.

7.1 Shrnutí statistických údajů

I v roce 2020 nejvíce závažných zjištění identifikovaly a nahlásily kontrolní orgány státní správy, převážně ministerstva (86 %), zbytek činila zjištění kontrolních orgánů územních samosprávných celků (10 %) a Úřadu práce ČR (4 %). V případě územní samosprávy zjištění detekovaly zejména kontrolní orgány krajských úřadů a velkých měst, kde bývají kontrolní týmy po personální i odborné stránce stabilizované.

Největší podíl závažných zjištění podle zdroje informování činila data z monitorovacích systémů Ministerstva pro místní rozvoj určených pro implementaci evropských fondů (MSC2007, MS 2014+). Z celkového počtu nahlášených závažných zjištění představoval tento zdroj 58 %. Prostřednictvím MZZ bylo odesláno 36 % a stále ještě datovou zprávou 6 % zjištění.

Převážnou většinu všech závažných zjištění identifikovaly kontrolní orgány veřejné správy v rámci výkonu veřejnosprávní kontroly. Z toho převažovala zjištění podle ustanovení § 22 odst. 5 písm. b) zákona č. 320/2001 Sb., týkající se neoprávněného použití, zadržení, ztráty nebo poškození veřejných prostředků v hodnotě přesahující 300 000 Kč.

Celkový počet oznámených závažných zjištění z vykonaných finančních kontrol za rok 2020 vzrostl oproti roku 2019 o 105 %. Nárůst závažných zjištění lze přičítat novému způsobu informování formou informačního systému MZZ a předcházející i průběžně prováděné osvětě ministerstvem o tomto způsobu hlášení. Zejména se to týkalo malých obcí, z nichž některým chyběla povědomost o plnění takové zákonné povinnosti vůči ministerstvu. Častým jevem byla také skutečnost, že zástupci kontrolních orgánů vůbec neobdrželi potřebné informace o využití MZZ v rámci svých úřadů.

Pokud jde o celkový objem dotčených finančních prostředků, došlo v porovnání s rokem 2019 k nárůstu o 167 %. Tato skutečnost byla způsobena zejména zahrnutím dat závažných zjištění z monitorovacích systémů Ministerstva pro místní rozvoj.

14 % závažných zjištění identifikovaných v roce 2020 bylo zařazeno do kategorie „podezření na trestný čin“ podle ustanovení § 22 odst. 5 písm. a) ZFK, přičemž související výše dotčených prostředků představovala podíl 11 %. Závažná zjištění týkající se neoprávněného použití, zadržení, ztráty nebo poškození veřejných prostředků v hodnotě přesahující 300 000 Kč podle ustanovení § 22 odst. 5 písm. b) zákona představovala 86 % a související částka dotčená pak téměř 89 % z celkového objemu prostředků zasažených nesrovnalostmi.

Nejčastěji porušovanými ustanoveními trestního zákoníku byla ustanovení § 212 Dotační podvod a § 209 Podvod. Pokud jde o porušování právních předpisů a závazných dokumentů, nejvíce se závažná zjištění vztahovala k nedodržení podmínek uvedených v Rozhodnutí o poskytnutí dotace, dále k zákonu o rozpočtových pravidlech a k zákonu o veřejných zakázkách.

V rámci objektivního posuzování této agendy lze pozitivně konstatovat, že žádný kontrolní orgán nezaznamenal četný výskyt závažných zjištění ve spojení s jedním konkrétním subjektem nebo v kontextu s porušováním konkrétního právního předpisu, který by se odchyloval od průměrných hodnot v minulých letech.

7.2 Zhodnocení nového způsobu informování pomocí MZZ

V roce 2020 se míra i kvalita poskytovaných informací vážících se k závažným zjištěním, zaslaným ministerstvu prostřednictvím MZZ, výrazně zlepšila.

Nadefinováním kritérií a povinným vyplňováním zadaných údajů v jednotném formuláři získalo ministerstvo poprvé ucelená a úplná data. V letech 2015 – 2019 bylo vyplňování jednotlivých položek nadefinovaných v excelové tabulce neúplné, míra vyplnění, resp. zadání příslušné informace se pohybovala v průměru okolo 45 %.

Avšak aby nahlášená data byla naprosto spolehlivá a bylo možné provádět jejich hlubší vyhodnocení, nadále se jeví potřeba vytvořit v MZZ možnost sestavy – exportu všech dat a rovněž zajistit do MZZ přenos údajů z předem nadefinovaných polí v MSC2007/MS2014+ prostřednictvím webového rozhraní. Při zajištění těchto funkcionalit by mělo ministerstvo (odbor 69) přístup k datům v plném rozsahu a mohlo by tak plně ručit za výstupní sestavy. Stávající nastavení nyní ztěžuje práci při

vytěžování dat nejen útvaru provádějícímu analýzy, ale i kontrolnímu/auditnímu útvaru, který data potřebuje pro svou kontrolní/auditní činnost. Nutnost čerpat data z více zdrojů může rovněž způsobovat chyby lidského faktoru.

K řádnému poskytnutí těchto informací pro zajištění rozpočtového hospodaření státu může dojít jen na základě správných a úplných dat spolu se zamezením chybovosti, zkreslováním údajů a neobjektivnosti výstupů.

V návaznosti na vládní úkol digitalizovat státní správu je proto nadále záměrem odboru 69 vytvořit maximální podporu pro efektivní a účinné plnění tohoto úkolu, zefektivnit proces oznamování a mj. usnadnit práci i kontrolním orgánům zabezpečujícím tuto činnost.

Odbor 69 bude i v roce 2021 provádět osvětu vztahující se k zákonné povinnosti oznamovat ministerstvu závažná zjištění a školení k vyvinutému MZZ, bude spolupracovat s kontrolními orgány veřejné správy za účelem získání zpětné vazby z využívání této informační podpory a k problematice závažných zjištění z vykonaných finančních kontrol jako takové.

Vzhledem k výjimce upravující možnost nevykazovat závažná zjištění v případě informací zadávaných do monitorovacího systému podle zákona upravujícího podporu regionálního rozvoje a skutečnosti, že tím došlo k nemožnosti získat data ohledně podezření na podvod, vznesl odbor 69 v roce 2021 podnět metodickému útvaru ministerstva na úpravu vyhlášky, aby mohla být tato nepřesnost odstraněna.

SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

Zkratka	Název
ČR	Česká republika
Informace	Informace o závažných zjištěních z vykonaných finančních kontrol
IS FKVS	Informační systém finanční kontroly ve veřejné správě
MZZ	Modul závažných zjištění
ZFK	Zákon č. 320/2001 Sb., zákon o finanční kontrole
MSC2007/MS 2014+	Monitorovací systémy pro implementaci evropských strukturálních (a investičních) fondů pro programové období 2007-2013 a 2014–2020
Ministerstvo	Ministerstvo financí